

skal slutte med den Bemærkning, at naar der er Tale om, saaledes som her, at Folk skulle have et Gode, en Betsignelse som den kirkelige Betselse, saa er det ganske meningsløst, at Folk skulle tvinges dertil. Betingelsen for, at der skal være Betsignelse i den kirkelige Betselse, er den, at den gives i fuldstændig Frihed, og der kan ikke være Tale om, at nogen kan tvinges til at modtage en Betsignelse, for det vilde ikke blive en Betsignelse. Med disse Ord vil jeg anbefale Lovforslaget; jeg tror, at det vil mødes med Sympati af og finde Ørelyd og Anklang ude i Befolkningen, og at denne snart vilde finde sig til Rette i de ny Forhold, som jo slet ikke ere saa vanskelige.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Bardenfleth): Min Stilling over for det foreliggende Lovforslag, for saa vidt det angaar Ægtefæls Stiftelse ved en borgerlig Handling, vil væsentlig være givet ved mine Udtalelser i Fjor. i Anledning af det Forslag, der den Gang var indbragt af de samme ærede Medlemmer her i Tinget, som have indbragt nærværende Forslag, om Tillæg til Loven af 13de April 1851. Jeg udtalte den Gang, at et Forslag, der gik ud paa, at der skulde gives frit Valg med Hensyn til Indgaaelsen af kirkelig eller borgerlig Betselse, vilde være mindre konsekvent end Indførelsen af tvungent borgerligt Ægtefæls. Saaledes ser jeg selvfølgelig endnu paa Sagen. Naar jeg i Fjor ikke kunde slutte mig til Tanken om tvungent borgerligt Ægtefæls, motiverede jeg det ved, at jeg ikke mente, at Tiden for dets Indførelse endnu var kommen, og jeg tager næppe fejl, naar jeg siger, at ogsaa de ærede Forslagsstillere vare enige med mig i denne Konklusion, selv om de kom til den ad andre Veje end jeg. Af de Udtalelser, der i Dag fremkom fra det ærede Medlem for Odenes Amts 8de Valgfreds (H. Holm), har jeg jo set, at det ærede Medlem i saa Henseende ser paa denne Sag paa samme Maade som jeg, at Tiden for Indførelsen af tvungent borgerligt Ægtefæls endnu ikke er kommen. Naar de ærede Forslagsstillere nu paa ny ere fremkomne med et Lovforslag angaaende Ægtefæls Indgaaelse, have de derfor ikke kunnet nære nogen Forventning om, at jeg skulde stille mig imødekommende over for dette Forslags Gennemførelse; men jeg antager ogsaa nærmest, at de have ønsket en fortsat Diskussion om dette Spørgsmaal, og jeg kan for saa vidt ogsaa sympatisere med deres Tanke, som Spørgsmaalet er af en saadan Betydning, at man vel kan ønske til enhver Tid at holde det levende, til enhver Tid at være klar over, hvorledes Stem-

ningen er over for et Lovforslag som dette. Jeg tror, at jeg i Fjor udtalte mig saa udførligt om denne Sag, at jeg ikke behøver at komme ind paa Principperne for denne Sags Ordning i det hele taget. Naar jeg skal udtale mig i Dag igen om Sagen, vil jeg tage enkelte Sider frem, som dog maaske kunne have deres Betydning ved Sagens Bedømmelse i det hele. Jeg mener nemlig, at det vil have sin Betydning at se, hvorledes Indførelsen af det borgerlige Ægtefæls har virket der, hvor det allerede er blevet indført. Man vil jo vide, at borgerligt Ægtefæls er indført i de fleste katolske Lande i Europa: Frankrig, Belgien, Spanien, endvidere i flere af de Lande, hvor Trosskiftelserne findes mere spredte, som i Holland og Svejts, og endelig ogsaa i Tyskland, og det er jo særlig Forholdene i dette vort Naboland, man henviser til, naar man vil drage Slutninger om, hvorledes Spørgsmaalet om borgerlige Ægtefæls stiller sig. Overalt, hvor borgerligt Ægtefæls er blevet indført, altsaa i de Lande, jeg har nævnt, er det slet gennem Strid mellem Stat og Kirke, en Strid, der er ret naturlig i alle de katolske Lande, hvor Kirkens Fordringer til Ægtefæls Stiftelse drages adskilligt snævrere end fra Statens Side. For særlig at dvæle ved Tyskland var Indførelsen af borgerligt Ægtefæls et Led af de forfælske Foranstaltninger, som man i 70erne fra Statens Side mente at burde træffe for at begrænse den katolske Kirkes stigende Magt. Og naar vi se paa Virkningerne af det borgerlige Ægtefæls Indførelse i Tyskland, ville vi for Katolikernes Vedkommende, hvilket ikke har særlig Interesse for os, se, at det borgerlige Ægtefæls ikke har gjort nogen Forandring i de tidligere bestaaende Forhold. Dertil er den katolske Kirke for stærkt organiseret, har for stort Herredømme over sine Medlemmer. For den lutheriske Del af den tyske Befolkning var Virkningen af det borgerlige Ægtefæls den, at det vakte stor Uvilje hos alle de kirkeligsinde, og det lærte af Hensyn til, at man saa det store Skafald fra Kirken, som dets Indførelse vilde give og gav Anledning til. Den store Befolkning uden for Byerne stod ganske uforstaaende over for den Foranstaltning, som her skulde træffes. Man forstod slet ikke, hvad dette skulde sige, at man nu skulde have dobbelt Uejlighed med Stiftelsen af Ægtefæls. I de store Byer gav Indførelsen af det borgerlige Ægtefæls Anledning til en stærk Agitation for at lade sig nøje med det borgerlige Ægtefæls og altsaa ikke søge kirkelig Betsignelse bagefter. Det er ret betegnende